

Notes du mont Royal

WWW.NOTESDUMONTROYAL.COM

Cette œuvre est hébergée sur «*Notes du mont Royal*» dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

*35. O. 26.

Hesiodi Poete.

Georgicorum liber p Nicola-
laum de Valle conuer-
sus e greco in latinū

MAGISTER GREGORIUS LATI-
cephalus de Konitz Lectori,

Ex agro celebres vrgentur viuere reges :
 Vhuit foecundo maximus orbis agro.
Atteritur vomer : tum sudat taurus aratro :
 Vt domini digitis aurea dona gerant,
Agricolę innumeras ducunt & in horrea fruges :
 Cuncta suis pascant oppida pulchra cibus,
Foelix diuitias fidis qui congerit aruis/
 Haud nugis quenq; decipit ille suis :
Sed charos soles : largum iam postulat imbrem :
 Constanti diuos orat & vsq; pręce.
Aruorum cultus Ascrea natus in vrbe
 Hesiodus docuit, lector amande legas.

Joannis Honorij: Cubitensis

Hesiod⁹ su-
bito a musis
fact⁹ poeta

Prefatio in librū Georgicorū Hesiodi Ascrei

Hesiodus fuit Poeta antiquissimus: Dñi fili⁹
ex Pycinnide vxore: quē oues patris in
Parnaso monte pascentē musæ rapuisse
dicunt: ac poetā fecisse mūere calamorū,
quod Ouidius lib. pastorū vi. tetigit cum
ait Ecce deas vidi/ nō quas pceptor arad

Viderat: Ascreas cū sequerēt oues, Idem in arte amandi,
Non mihi sunt visē Clio Clisq; sorores Seruāti pecudes
vallibus Ascra tuis, & Vergilius in bucoli. inq̃t, Hos tibi
dant calamos/en accipe musē Ascreo quos ante seni: q̃b⁹
ille solebat Cantādo rigidas deducere montibus ornos
Eius patria fuit Ascra vicus Boetiae ad Heliconē: quam
ipse improbrauit: vocās dirā hyeme: tristē estu: ac nuncq;
optabilē, Ouidius in Ponto Esset ppetuo sua q̃ virabilis
Ascra Ausa est agricolae musa docere senis, Vñ & ipse He-
siodus in hoc opusculo de genitore suo loquēs sic ait/ Hic
me⁹ ille quidē genitor dū paup egeret Errabat/maria al-
ta secans fluctusq; pfundos, Ille olim eolidā Cumā atq;
ea littora linquēs Appulit huc: non spe lucri cōmor⁹ aua-
ra/Durū opus exercere inuisa vrgebat egestas, Ille vag⁹
demū ppe tempe Heliconia sedē Ascreā icoluit celi in re-
gione molesta Frigore nunc nimio: nūc itolerabilis estu
Hunc fuisse tēporibus Homeri ostēdit Gellius ex epigrā-
mate quod apud Heliconē in tripode musis Hesiod⁹ ipse
dicarat, Hic poeta ad Persen fratrem scripsit librū quē appel-
lauit opa & dies, Vbi docuit quēadmodū agri/ & quibus
tēporibus colēdi essent, & adeptus est palmā in medio dis-
cendi genere vt Quintiliano videt: licet Vergilius eū su-
perasse putet in Georgicis auctore Seruio Primus certe
Hesiodus metricē scripsisse dicit de agricultura/que sola ē
ex qua questus stabilissimus honestissimuscq; cōsequit, mi-
nimeq; inuidiosus, quā Aristotiles in Aeconomico potit

Laus agri-
culture. & a-
gricolarum

simam secundū naturam possessionū cōmemorat. Quos
circa olim Delphicus Apollo Aglaum Prophodiū dixit
esse foelicissimū: qui parū quidē prediolū colebat: sed an
quis victibus large sufficiens: ex quo nunq̃ egressus fere
bat, vnde Vergilius tam vere q̃ elegāter li. ij, Georgico-
rum ait, O fortunatos nimī (sua si bona norint) Agrico-
las; quibus ipsa pcul discordibus armis Fundit humo vis-
ctum facilē, iustissima tellus, Et ab Horatio in carmine epo-
do decētissime dictū est, Beatus ille qui pcul negotijs (Vt
prisca gens mortaliū) Paterna rura bobus exercet suis So-
lus omni fenore, Preterea sine agricultorib⁹ nec cōsistere
mortales nec ali posse manifestū est, Quāobrē q̃ rura co-
luerūt piā & vtilē vitā agere credebant, Omnīū em̃ rerū
ex quib⁹ aliquid acquirīt nihil est agricultura meli⁹, nihil
uberius, nihil dulcius, nihil libero homīne dignius, De
agricultura igit̃ tam laudata, tamq̃ frugifera, scripsere p-
multi, quorū bonam partem Terentius Varro, qui rē ru-
sticam expoliuit noīat, Plinius aut̃ li. xiiij, & Columella li,
primo scribūt q̃ Hesiodus princeps omniū de agricultu-
ra precepit, Quem secutus Vergilius in Georgico carmi-
ne ait, Ascreūq̃ cano romana p oppida carmē Scripsit etiā
Hesiodus Theogoniam & quedam alia,

¶ In libro Georgi, dixit, Dimidiū esse plus toto, Quid p
hoc intelligi voluerit, declarat Philippus Beroaldus Bo-
noniensis vir q̃ clarissimus in appendice annotamentorū
in duodecim cāsares Suetoniū translli dicens, Hesiodus
in libro cui titulus opa & dies versum hunc posuit Igno-
rant stolidi q̃ toto sit mediū plus, Dissolūenda questio est:
cuius mentionē fecit Gellius libro xvij, noctiū acti, nec tñ
reliquit explanatū quid Hesiodus se dicere sentiat: cū dimi-
diū plus toto esse dicit, quod cōmuni plane sensui videt̃
reluctari, Plato li. iij, de legib⁹ planissime explicat hoc am-
bagiosum scribens rectissime dictū esse ab Hesiodo dimi-
diū plus esse q̃ totū, qñ videlicet totū cōprehēdere nox-
ium est; dimidiū vero t̃pate se habet, Hinc intelligi voluit,

Quid itell
gi voluerit
hesiod⁹ cū
scripsit di-
midiū esse
plus toto.

Pio.ij. Pontifici maximo Ai-

Polus de Valle

I vacat Enea rerum dignissime praesul.

Gratae sunt animo carmina nostra tuo

Perlege quae quondam dulci modulari aenea

In Latios ausus vertere Graeca modos.

Astres inspicies

Gratia quo quondam floruit Hesiodo

Hac fuerant (fateor) plebs meliore canenda

Hic opus ingenii quippe senilis erat.

At quia nonnullos tam magna superbia vates

Elevat: ut nullo graeca in honore putent

Sum tamen hoc ausus bis septem & quatuor annis

Dum mea labunt lustra trahente dea

Supplimus & tenues graecorum e fontibus haustus

Mixtaeque cum graeco lingua latina sunt

Quicquid id est ad te vatum clarissime vates

Mittimus: es Clatio non minor ipse deo

Suscipe: & Hesiodum placido copletere vultu

Hic quoque iudicio steter cadaver tuo

Hesiodi poete Origicon

Opera & dies

Ierides mus quarum virget incita canu

Fama duci: & vestri decus immortale parentis

Dicite cur hominum pars haec sine noie vita

Georgicon Hesiodi.

Ducat: & illius cur fama eterna per altum

Euolet, hac Iouis est magni diuina voluntas:

Ille etenim altiorans summi regnator olympi

Excitat imbelles animos: & fortia corda

Debilitat: duce quo fortuna inimica supbos

Deprimit: atq; hiles darum super aethera tollit,

Tum mala mens hominis meliore inclinat ad usum

Et capiunt molles crudelia pectora cultus,

Exaudi quicumque polo specularis ab alto:

Cui nihil ignotum est: sanctissima dirige iura

Iustitiae: liceatque mihi fraterna monere

Pectora: & ignotos viuendi ostendere mores

Sunt gemine in terris quibus altercant in vni

Mortales cause: varia quae mente trahunt

Vna quidem studium laudabile sedula curat,

Altera crudeli rerum depascit haustu:

Bella cupit: pugnaeque exercet iniqua tumultus

Inuulsum atq; atrox pestis genus: hanc tamen ipsi

Mortales inuolunt: tandemque volentibus hanc finis

Exoptant: nequeuntque huius cohibere furores

Illam autem prius obscure genere tenebre,

Sed fato meliore pater Saturnius illam

Es generi humano: & terre radicibus imis

John

Excitat, alter em̄ segnis cui vita manebat

Iungit: & impresso terram diuerſit aratro.

Vicinum vicinus agit, laudabilis hæc est.

Pugnandi ratio, fugienda sed altera; sub qua

Inuidet aut figulus figulo aut egentis egeno :

Sive faber fabro : dulcis poeta poeta,

● Hæc mea dicta præcor toto capite pectore Perse:

Nec te crebra foro speculantem iurgia vulgi

Auocet a studijs pugnandi inimica voluntas

Nemo foris sequitur / quem non fouet annua messis

Et bene clausa domi Cereris grauiſſima dona

Hæc querenda prius : dehinc / si vacat / i pete vulgus.

Et fera in alterius rebus certaggina pone;

At non illud ages iterum germane: quod olim

Aufus es infoelix, litem hanc data iura resolvunt.

Scis quondã inter nos patria est partita facultas

Actu (nil iusta multum plus parte vereris

Tecum efferre) rapax, corruptus munere iudex

Ille tuo est: sub quo tota hac sententia pendet.

Ignarus: non nouit em̄ q̄ dulcius/ aut q̄

die erste corruption für Jyftum hieß

11

Experimentum sequens
p. 100

Prescripta ad hunc modum
fieri perfero eius et
debet

2. I getting some
 flying Debs off her
 long arm.

[illegible]

Georgicū Hesiodi

Sit medium toto) melius: seu vivere malua

Vilius: quantū dulci seu vivere porro

Hos veterum victus occultare superni

Inq polo retinent celestes, tempore quorum

Sat fuit vna dies tenui exercenda labore

Vna quiescenti tibi, dehinc alimenta parabant

Annua, tunc poterant temenis robora fumo

Explorāda dare, & nulli iuga curra premebant

Terga boum: nullū hemiones sensere laborem

Hos voluit faciles viuendi abscondere mores

Ira Iouis: cum se deceptū fraude Promethei

Sensit: & illius causa mortalibus auxit

Curarum moles: subreptumq; absidit ignem

Reddidit hunc iterum terris: curulaq; latentem

Subribui serula cauto puer ille roganti

Laperionides iacto qui fulmine gaudet

Lusit fraude sua, subitam tamen arsit in iram

Hæc pater effatus: nubis collector aquas

Laperionide: cuius prudentia cunctos

Cōsilio excellit: magnū spreuisse tonantem

Arte tua gaudesc; dato mortalibus igne,

Heu nocitare tibi: generi nociture futuro,

Tale mali genus excutiam quo pectore toto

4 fabule ferunt, ut ablatum Ioue Nymio Iouis finore ad canasina & hyary
fuit aliqua ad Iphigita que coram olimo excedet In pena postea & montem

Liber Primus.

Exultant homines cupido ista damna ministrant

Supra fatus diuum pater atq; hominu rex

Vulcanu aspiciens atq; illi talia mandat

Vade celer specie e terra mixtoq; liquore

Cōfice mortale tui vocē & robora iunge

Sitq; ea virginē caelestis imago puellae

Quā sibi quisq; velit, dea quā doctissima pallas

Instruat: & varias pcurrere pectine telas

Adiciat capiti faciem Venus aurea formam

Curet ut afficta stimulatā cupidine corpus

Fallacēq; addat mentem & fallacia verba

Interpres superū victor Cyllenius Argi

Dixerat, impio Iouis annuit aqua volūtas

Coelicolū: exēplis fingis Vulcane puellam

Virginis ora dea similē, quā glauca Minerva

Cinxit, & ex omni fulgentē parte poluit

Huic etiam Charites, etiam celeberrima Pitho

Aurea candenti poluere monilia collo

Effusaeq; comas horāide flore coronam

Vernali tribuere deae, tamen attica Pallas

Illam praecepto formae decorauit honore

Et superū interpres victor Cyllenius Argi

Fallacem attribuit mentē & fallacia verba

Iouis mandatum
Iam Vulcano quoq;
precepta atq; exen
pleu e pponit

De deo
addit
liber

De deo
addit
nom

Georgicon Hesiodi.

Sic pater altitonans diuino iusserat ore

Quidē dederat sua munera, quicquid deorū

Mercurius merito pandoram nomine dixit

Exitiale malū mortalibus & fera pestis

Postq̃ aut̃ tantos contexit Iuppiter altus

Mercuriū ad magnū iuberire epimethea dono

Cui ferat hanc, qui nil veritus p̃cepta p̃methel

Cœpit, & accepto nouit sua damna epimetheus

Nam prius hūano generi secuta manebant

Tempora nulla mali species aut cura laboris

Morborig̃ genus, trīste qui funeris atrī

Corripuere viam, quibus om̃is frangit̃ aras

Vincere dulce fuit, quādā sed tegmen ab vītā

Dum pandora leuāt, totū exilire p̃ orbem

Curarū infestæ effigies, spes sola remansit

Intus & e labris ima sub parte reledit

Obstitit impositū nam tegmen abire volenti

Sic qui fulmen agit nubis collector aquosæ

Iusserat, in mīera q̃ etiam mortale vagant̃

Per genus infanda spes, quibus equor, & om̃is

Terra infecta tumet, morbi noctesq̃ diesq̃

Sponte sua sine voce ruunt, namq̃ ab ioue summo

Ablata est illis quacūq̃ potentia fandi

Liber Primus.

Sic iuppone parens offendit ille deorum

Sivacat o frater si non audire recuses

Ordine plura castram, genus immortale creatum

Ac mortale simul credendū est, aurea primū

Sæcula dii superi totū sparsere per orbem

Tēpore quo celi imperiū saturnus habebat

Tūc hoies diū viuebāt more, nec illos

Anxia curarū moles operūq; labores

Lassabant, aberat tristi cū mente senectus

Semp & in valido regnabant corpore vires

Nulla mali labes, cōiūtia læta placebant

Mors similis somno fuit atq; vberima tellus

Omnia liberior nullo cogente ferebat

In cōmune bonū, nec quisq; inuidit habenti

Quā foelix ætas, erat omibus vna volūtas

Et raciti lætos soluebant pectora in vsus

Aurea postq; hoim paulatim defuit ætas

His pater altitonans meritos adiunxit honores

Sub terris habitare dedit, qti numina facti

Et genus humanū sancta quocūq; iura tene

Iustitiæ, tenebris circūfusq; peragrant

Terrarū fines, & opes mortalibus augent

Proxima successit terris argentea proles

Primum beatorum
Intelliguntur

Argenteam deinde
In qua Imperii regnabit
Intus et finem detentor
Antem

Georgicorū Hesiodi.

Auro deterior sensus & moribus impar

Tunc tibi quisque suæ fecere sub vbera matris

Ocia mortales, paulatim adolevit in annos

Ingenij rude principium quo decolor ætas

In proprijs etiā laribus rude pectus agebat

Aucta tamē postq̃ ad summū puenerat ætas

Vivendi brevius spatiū fuit anxius ardor

Curarū incubens aderat, quas improba mētis

Gaudia fecerūt, alterna iniuriā puniū

Defuit, & nulla in supos reuerentia nullor

Sacrorū ritus ætas argentea vidit,

Hanc deus extinxit merita flāmatūs in iram

Postq̃ hoīm occuluit argētea sæcula tellus.

Non tñ illorũ fine nomine vita recessit.

Sub terrisq; dei sedēs cōluere secundas

Tertia post illam successit aenea proles

At nihil argento similis, diadema creata

Sanguine dura quidē robustaq; pectora tendē

Tota ferimiser o martis feruebat amore

Nulla quies illi, nullū lus durior ætas

Iosa adamante fuit yultu mequenda fupbo

Qui nunc in uictu robur forteq; lacerat

Defuerant hūeris, tunc aerea tela domusq;

2. I. *Temp* **Libri Primi.**

in terris *ab alio* *non ferri emergerat usus*

propter *ab alio* *Hæc aut propter proles consumpta furore*

Ad gelidi loca nigra dei sine honore recessit

Et quamquam extiterit inuictio robore ab atra

Morte tamen victa est solis lumenque reliquit

Postquam autem occulta est atque aenea corruiat ætas

Quarta fuit soboles melior cui plurima toto

Iustitie herabant animo precepta verenda

Diuinum genus heroum primumque vocari

Semidei immensos illi ponere per orbem

Hos infans amor martis bellicique nefandi

Ardor Agenortæ septem prope moenia Cadmi

Edipodæ imperii causa consumpsit, & alii

Hos maris undisoni fluctus, cum paræma classes

Argolicæ peterent, ubi pallida mortis imago

Desuper incubuit, dum iusto vliscit ense

Tindaris, hos etiam toto diuisit ab orbe

Iuppiter, & viæ meliorem tradidit usum

Elysiosque dedit colles habitare profundi

Littus ad oceanum, foelix & sancta propago

Hic ubi vernat humus, ubi dulcia poma quotannis

Ter gremio effundit nutrix vberima tellus

O vtinam non me quinq; cum stirpe creassent

Georgicorū Hesiodi.

Fata, sed ante mori seu post licuisset oriri
Ferrea nūc aetas, quam cura & mille labores
Nocte dieq; premū, paulatimq; illius instant
Exitio, sic dñs placitum, sed prospera tanto
Fata etiā venient aliqn in turbine rerum
Nec minus hæc infanda hoim delebit aetas
Cū matura annis illorū tempora cari
Insitient crines natis nec vt ante parentes
Nec patribus nati similes nec hospite tutus
Hospes erit, sanctum corrūpent foedus amici
Et furer arma cēns inter discordia fratres
Viuet honoris indops hoim pperata senectus
Nec pudor effractus leniq; obiurgare parentes
Infelix soboles, legem & pcepta deorum
Nescit: & inualido non hæc alimenta parenti
Iusta suo reddet, quid em̃ q; iniqua rapaces
Appetet vsq; manus yrbesq; & moenia narrem
Aterna deleta manu, iurataq; fallens
Numina iustitiæ nulli tribuent honores.
Pulsa gemet bonitas, illum venerabit orbis
Cui mala mens suadet fera crimina tota iacebit
Tota quidem orbatō tecum reuerentia vultu
O dea iustitiæ, soboles en improba ledet

reasonable **LOU**

Si probus yllus erit, quem cōtra insurget iniqua

Voce furens factū affirmās, alitrixq; malorū

Invidia incedet fatali turbida yuxtu

Protinus humanas sedes aſtrea relinquet

Dignos suos pariter tendet reverentia cursus

Ad superos nitido velataq; corpus amictu

Mille recedentes ille mortalibus ægris

Non cessanda tñ rerum mala femina linquens

At muncte moneam' q̄q̄ sapiſ omnia/iudex

His intende animū, sed quid iuuat ista monere
Stultis maiori quicūq; resistere temptat

Stultus maiori quicūq; resistere temptat

Vincit, & magno poenas subit inde pudore

Sic ego sum tanq̃ volucris quam prenderit astur

Prensaq; sublimes agit philomena p auras

Hæc dolet infoelix ynguī tranſſixa recuruo

Quã cõtra horribili raptor sic intonat ore,

Quid misera exclamas, te multū fortior astur

Te premittu cadis quo te meus egerit ardor

Ex. 11. bene / unum opus / mibi como futurum est

Et quod bene ualeat caritas in illi coelestia futura est
placeat inq. ^{Ans} Volens asper
Si iherosolima dimittit iherosolima non erit in auro

Si iubet aut dimittam iterum remeabis in auras
habens primas amplu

Sic fatus tacuit pennatus & impiger astur,

Tu modo iustitia cole, nulla iniuria per se.

Tecum habiter fatale ceteri Tecum illa nec illam

h ü b e r

De Injuria personarum
Invenio frater cum co
dis loquitur quoniam in
de constans est persona voluntas
Injuria sunt Injuria sunt Injuria
repta Injuria sunt Injuria sunt
de de d Injuria sunt Injuria sunt

Georgicorum Hesiodi.

Villis amat, nisi meritis cui vills & improba surgit,

Vir bonus hanc inferre timet sicq; intulit acti,

Penitet, & magno contristat corda dolore,

Est via iustitiae melior: qua vincit omnis,

Omnis ad extremum veniens inartus ardor,

Quid dicam q; numq; aliquid dementia noscit A

Nimodo passa prius, si qui mala iura ministrat,

Peierat: & tandem dementi panditur error

Eripe iustitiam corruptus munere iudex,

Ius violat dolet hac & nulli visa per urbem

Tristis it, & lacrimas penam mortalibus orat,

Qui violant iura & recti sacra fœdera rumpunt,

Verum ubi iustitiae sancti servant honores

Iudicioq; pares & quis & advena pendent,

Urbs viger: auget soboles: pax leta vagat

Pax iuuentū nutrix, nuncq; his fatalia bella

Preparat: altisonans nullis in rebus egestas

Imminet, in quocq; nulla est offensio, dulci

Quos iura interdū gepio alleviare labores

Terra quibz large fundit sua semina & atræ

Montibus innate mittunt sua munera quercus

Glandifere in summo, media tamen arbore mittant

Vndiq; apum ingentes ates, vestemq; ministrant

Consequens his Juno ministrat enarrat

Libri Primus.

Quis quidem scire possit quid sit iustitia
Lanigere pecudes, per se magis omnia florent

Non his externas merces venit ardua puppis
Non his externas merces venit ardua puppis

Omnia dat tellus, quid enim quod iuncta marito
Omnia dat tellus, quid enim quod iuncta marito

Et patris, similes emittit femina partus
Et patris, similes emittit femina partus

Non dat hoc quibus illa placet violentia iuris
Non dat hoc quibus illa placet violentia iuris

Hos ad suppliū vocat alii cura tonantis

Sæpe subit poenas plebs tota miserrima tantū

Vnius ob noxam, pestis furit atra p urbem

Et male suada fames paulatim deficit omne

Vulgus & euacuos ostendūt tecta penates

Pœmina nulla parit, sic seuit iuppiter, erga

Quos malefacta iuvant qui si modo forte cruentū

Militiæ exercent studiū, mora nulla sinistro

Marte cadunt: vel si potius iuvat ire per altum

Illorū in medio submergit obruta puppis

Vos igitur qui iura datis cōuertite mentem

Ad tales hominū poenas, diuina potestas

Mortales circumuolitans videt improba quorum

Iudicia emergunt multorum in damna deumq;

Ignorant monitus, genus hi mortale pererrant

Innumeri tenebris circumfusiq; tuent

Iustitiæ sacra iura domant genus omne malorū

Ille quidē virgo est supero ioue nata parente

Georgicorū Hesiodi.

Nomine clara suo sed tuq; verenda deorum
Quam si quis violet lachrymās sua fata parētes
It Iouis ante pedes & lamentabile fundens
Humanos querit mores ac debita poscit
Supplida in populos, tu iudex causa malorum
Qui violas sacra iura deaq; iam dirige mentem,
Ius cole, in alterius te nulla pecunia vertat
Damna, nocet sibi qui cuiq; nocet, & male suadet.
Ille tibi in quenq; si quis male iura ministrat
Cūcta videt pater om̃ipotens, & qd' mihi tecū est
O iudex modo si lubeat speculat' ab alto
Nil latet hunc, aut hoc quales tribuant honores
Iustitiæ in populo, quā non ego pectore toto
Nec mea pgenies coleret postq; orbe sub isto
Spreta iacet bonitas & ius iniuria vincit
Inuito Ioue ni fierent, hæc accipe frater
Hæc animo meditare iniustū pone furorem
Ius quoq; frater ama, sine quo genus om̃e ferarū
Credimus alterno certatim corpore pasci
At nos instituit vitæ melioris origo
Iura dedit pater om̃ipotens, ea pectore toto
Si quis habet, decus æternū pia præmia reddet
Iuppiter affligit si quis pro teste vocatus

Libet Primus.

Peculat, ac merito pensat culpa nocentis
Supplitis, offendens ius ille offendit vna
Ex quo obscura quidem nulli quoque cognita surgat
Posteritas, iusto de sanguine nata, ppago
Clara caput tollet patrio seruata decore
Hæc quoque quæ referam stultissime concipe frater
Quam facile innueras viciorum amplectimur artes
Haud pcul illa habitant, brevis est via qua sit eundem
Est via virtutis contraria, sudor anhelus
Hanc sequitur, quæ se scopulosis ardua cliuis
In longum prumpit iter, riget aspa primo
Ingressu lenis est postquam alta cacumina tanges
Optimus hic sese qui nouit cum sita magistro,
Prospiciens rerum fines meliora sequutus
Dignum laude virum parentem recta monenti,
Credimus, ille tamen sibi qui non consulit: aut qui,
Alterius precepta fugit vir inutilis extat,
Ergo age frater ades generoso e sanguine perse
Neu fuge fraternos monitus, opare laborem
Inuideat tibi dira fames, spicaque recenti,
Alma Ceres ornata caput sua dona ministret,
Sic tibi plena domus, si gnem crudelis ægestas
Opprimat, hunc hoies odio superique sequuntur

seruus ac iuuuile postulat in ipso fratre

Georgicorū Hesiodi.

Tormenti similem fūco, cui spicula surgunt,
Horrida, distensumq; fauis cōsumit edendo,
Semen apum, piger ipse sedet, vitatq; laborem
Tu modo curam operi q̄tum potes adijce frater
Horrea sic rumpūt, messes sic copia rerum,
Sic pecus auget, sic tu mortalibus aut dijs,
Gratus eris, segnes animos & inertia corda
Oderunt, operi laus est imponere curam,
Turpe sed huic prohibere manus incūbe labori
Forſitan ad studium torpentia pectora vertes
Dum partas ostendis opes, virtutis adeptus
Nomen, & æternū laudis decus, vtere quæſo
Arte, para victū, violare aliena nefandū est:
Fac superis equāduſ eas, incūbe labori
Nec pudeat, pudor hic multos inhonestus egentes
Secum habet, auget opes fiducia, q̄ melior res
A superis non vi, proch rerum insana cupido,
Proch animis infusa lues, iam nulla pudoris
Cura iacet, paſſim longe poſt terga relictus,
Tu coleris duce te paulatim corrūit ille
Dijs inuiſus homo, cui mens intentā rapinis,
Inuigilat, neq; eū ſemp foelitia durant
Nec minus omnipotens poenis affligit eundem

Liber Primus.

Qui seruū offendit, vel qui sanctissima frangit
Foedera amicitiae, seu qui cum cōiuge fratris
Non pauet infandos coitus fraternus adulter
Vel qui in pupillos audet vini ferre nefandam
Vel qui in longeva cōfectum ætate parentem
Horribili voce insurgit, vixq; abstinet illi
Verbera, nō impune tñ, stat poena nocenti
Post obitum, depone igit tam falsa supbæ
Mentis cōsilia, & melioribus vtere quæso
Ture pio venerare deos, his tēpore in omni
Et munde & pure liba cum clara nitescet
Sole dies, aut cum nox circūfusa tenebris
Abscondet terras casto torrenda sub igne
Hostia mactet, hymnos cane, tura ministra
Ut tibi dī fauerant immēsaq; copia rerum
Hinc tibi nascat, multis vt egentibus ipse
Subuenias nō vt viuas germane rapinis
Cōuiuas inter si vis discūbere, amicus
Non hostis veniat primū vicinia, nam si
Aduersum quicq; acciderit de more repente
Primū illa accurret, que si sine vestibus esset
Nuda etiā veniet, qd' nō tibi sanguine iūctus
Non aget, ille sibi vestes atq; omnia ponet,

Georgicorū Hesiodi.

Improba damnosa est vicinia, sed pba si sit
Vtilis, hæc igit̃ cupiēda est pectore toto
Tanq̃ laudis opus, neq̃ eñ lamenta refundes
Amisisse bouem, pba si vicinia tecum est
Acceptū metire & eodem pondere redde
Vicino tibi vt hic iterum succurrat egeni,
Res male parta mala est damnosaq̃, sp̃ ab illa
Ergo caue, nec te vincant in amore sodales
Illum adeas qui te, fac mutua munera reddas
Sponte datum capias, scelus est letale rapina
Quicūq̃ & si magnū aliquid largit̃ amico
Letat̃ quicūq̃ iacit de fronte pudorem
Et rapit alterius quicq̃ intima turbat amici
Visceraq̃ & mentem cui vis illata rapinae
Adde parum paruo: paruo supadde pusillum
Fiet & hoc magnū, infoelix pellet̃ egestas
Si modo rem cumules, hoīem nec ledit habere
Cūcta domi, nocet esse foris: q̃ dulce bonūq̃
Presens accipe atq̃ absente carere molestū est
Tūc bene potandū tūc plena effundit ab aluo
Vina cadus, tunc parcus eris cum parte lyeus
Defluit e media, sed cum declinat ad imū
Spumātes iterum cyathos & pocula sume,

Liber Scius.

Quicquid polliceare homini seruet amico
Si quicquid cū fratre tibi est testem adiūce rebus
Subridens, nocuit nō credere, credere semp
Ne ve tuam alliciat meretrix caue formina mentem,
Rem totam vorat illa nimis dum blanda videt
Heu quā damnosum est mulieri fidere cuiquid
Rem patris acceptam melius fouet vnicus heres
Augēt & hanc, at tu plures in morte relinque
Ex te ortos, nam plura pater saturnius illis
Attribuet, sed te si cæcus tangit habendi
Ardor adhuc, fragilisquid placet tibi gloria rerū
Hæc age quæ moneat & varios opare labores

Liber Scius de Agricultura.

Vm cœlo emergūt sublimi ab athlāride nate
c Pleiades truncāda Ceres, moriētibz illis
Mitte in aratra boues, latitare ea sidera dicūt,
Viginti totidemquid dies, annoquid voluto
Apparent iterū, maturā incidere messē,
Rursus & incipiūt dentata falce coloni
Hanc legem agricole atquid habitātes littora seruāt,
Aut qui pingue solū vallosquid tecta tenerent,
Nudus ara, nudusquid sere & mete corpore nudo

Georgicorū Hesiodi.

Si tempestiuos agrorum ducere cultus
Augericq; illos magnis successibus optas
Ne ve aliena roges interdū paup egeus:
Quod si ad nos supplex iterum fortasse redibis
Nō iterum dabimus, iuuet exercere labores
Improbe quos inter mortales diua potestas,
Sortita est, ne tristis inops cum cōiuge mesta
Aut cum natorū misera comitante caterua,
Victū a vicino rogites dare negligit iste,
Bis seu ter fortasse dabit, de hinc si petis vltra
Proficies nihil: at tu plurima verba refundes
Orabisq; iterum frustra tñ, artibus vt te,
Iam pridē admonui inuigila atq; incutibe labori,
Dira fames ꝑcul hinc abeat, tua debita solue,
In primis tibi cōde domū ꝑcioq; ministram
De hinc eme: quā posses custodē adiūgere bobus
Pone domi quantū toto tibi sufficit anno
In rebus spes est alienis irrita, nam si
Hic dare forte neget, tu semp paup egebis,
Tempora labunē operū quoq; deficit vsus,
Adderas rem deferre nocet, nūq; horrea nūq;
Implet iners, aut qui tempus producit, habēda est
Cura operi, tunc turgescit opus, mala mille molestant

Liber Scius.

Affligunt hominē, cui segne & inutile corpus
Cū bene se posuit rapidi vis ignea phœbi
Ac pater omnipotens fecūdis imbribus æther,
Desilit in terras & languida mēbra resumūt,
Iam pridem amissas æstiuo in tēpore vires,
Nam breue sol hoīm suprà caput astat ab alto,
At de nocte magis currus exercet agendo
Tūc operū multo ante memor dī scinde securi
Siluā incorruptā, tūc germina desinit arbos,
Fundere, datq; suas volitare p̄ aera frondes
In tres tende pedes mortaria: cōtineat tres
Pistillus cubitos: pedibus quoq; cōfice septem
Temonem, qui si fuerit ptentis in octo,
Hinc tibi malleolus crebros formeī in ictus
Palmarūq; triū rota sit, varijsq; repone
Ligna effincta modis, validāq; in montibus altis
Quare vel effuso cāpi sup̄ æquore primū
Ac stiuā cōpone manū qua firmet arator
Temonē cuneis dentaliaq; alliget imo
Torqueat & fortes illa durante iuuenkos
Bināq; pretereatectis seruent aratra,
Sic melius, nam si casu discindit vnum
Restat ad huc aliud validos agitare iuuenkos.

Georgicorū Hesiodi.

Temonem ex vlimo, viridī seu cōfice lauro
Stiua sit ex prino, dura dentalia quercu,
Duc in aratra bouem nono quī viuat in anno
Apta ætas operi matura est, franget aratrum
Bos iuuenis, minitans iuuenili prædia cornu
Et rixam exacuens opera imperfecta relinquet
Quære quater decies annorū ætate bubulcū
Quadrifidus panis & offellas cesus in octo
Sit cibus huic, recto sulcabit vomere terram,
Si maturus erit, studiū intermittet arandi
Iunior, aspiriensq; pares ætate colonos
Ibit ad hos ludosq; ciet lasciuia iuuentus
Ergo nō melior iuuenis nec semina versæ
Sparge humi; quantū terre mensura requirit
Cōtemplare etiam cū grus e nubibus altis
Assiduos agit clangores: nunciat imbrem
Venturāq; hyemem tempusq; indicit arandi:
Augit & illius mentē cui nulla boum spes
Tunc redeant feni plena ad præsepia tauri
Tunc pprios opare boues & plaustra, sed inquis,
Non habeo dabit hic, facile petere atq; negare,
Mētis inops alius, quid em cōponere currū
Tunc volet ignarus non nouit q̄tus in illo

Liber Scius.

Sit labor & centum compagibus insita lingua
Quæ debent multo ante domi, puisa reponi
Præterea cū tēpus adest rescindere campū
Fortius insistas operi exercere ministros
Nam vertēda duplex tibi sicca atq; humida tellus
Vere nouo veniant celeres ad aratra iuuenti
Ferūlis & grauida culmus, pcumbit arista
Neu te decipiat cum semina colligit ætas
Sit noua cui studeas tellus nec aratra quotannis
Terra recens large natis alimenta parabit
Plutonem inprimis venerare atq; annua sacrae
Vota refert Ceceri cum stūaze innixus agendo
Incipis exercere boues stimuloq; fatigas
Sic immensa tibi surgent cerealia dona
Semina cū terræ cōmittis, pone sequat̃
Seruulus : atq; auihus rastro fata laeta recondas
Optima crede iurat rerū prudētia cūctos,
Lædīt aduerso qui negligit omnia fato
Si sit pingue solū grauide inclinant̃ aristae,
Foelicesq; operum successus a Ioue summo,
Hinc capies, neq; sub tectis extendit arachne
Fila, sed immensa replebunt horrea messes
Tunc gaude & cani florentia tempora veris

Georgicorū Hesiodi.

Letus agas, cū te cassum crudelis egestas
Aspicit, & parto turget domus, atq; aliena
Re tibi nō opus est, tua pluribus adiumentū
Fit sterilis tellus medio versata sub æstu
Hincq; solo residens imas falcabis aristas
Auerfos religans culmos tenuisq; seque
Spes vitæ, pauci te mirabunt ab agris
Parua sub exiguo referentem farra canistro
Difficile interdū mutabile noscere tempus
Mobilis & varia est alti natura tonantis
At si tardus aras tardus tibi solus amanti
Afferet auxiliū si largis imbris æther
Tres noctes totidēq; dies nō cessat ab alto
Donec replet validi vestigia tauri
Tēpore quo querna residēs sub arbore coccyx
Exululat, gaudentq; hoīm mortalia corda
Vere sub aprico, sic tardus forsitan æques
Qui tēpestiuo diuertit vomere terram
His intende animū nec florida tēpora veris
Te lateant, glacialis hyems tibi cognita surgat
In qua incūbendū est, nec te vlla taberna moret
Aut narrata loco sub aprico fabula tardet
Dum frigent alij vir rem tamen impiger auget.

Liber Primus.

Surge igitur, nec te paupertas opprimat illo
Tempore, dira fames tenues facit esse lacertos
Elatosque pedes: & crura tumentia multo
Sanguine, segnis inops, & spe suspensus inani
Inclinat mentem sceleri, & meditetur iniquos
Vnde paret victus, hominem spes nutrit egentem
Irrita cui nihil est & tota luce vagatur
Dum media elapsa est aestas, operante ministri
Cōdite dic casulas nam semper non erit aestas
Aiano mensem dictum caue, nubibus ille
Latalem bobus glaciemque & frigora ducit
Tratius insurgit boreas, & turbine facto
Disturbat maria ac campos siluamque sonantem
Alticomas quercus annosaque robora pinus
Diruit ex alto & valles iaculantur ad imas
Silvarum auditur fragor undique, sed fera duros
Arrigit ipsa pilos caudamque in cruribus angit
Quin etiam quibus est nullis densissima pellis
Perforat ille quidem setosaque pectora transit
Nec se defendunt dura sub veste iuuenti
Et misere algescunt hyrsuto crine capelle
Vincit ovis boream instantem fultoque repellit
Tegmine lanarum, sed non obstitit illi

Georgicorū Hesiodi.

A senibus : curuo facit hos incedere collo

Non tñ ad tenerā penetrat boreale puellam

Frigus ad illa domi cui nondū nota libido

Matris apud charæ gremiū sedet, atq; hiemāles

Non sentit glacies & tota nocte quiescit,

Atq; oleo teneras interdū pluūt artus,

Tum polypo durum est gelidis habitare sub vndis

Nec videt, vnde sibi venet in æquore prædā

Alleuietq; famem, pprios tum deniq; in artus

Vertit atrox rabiem immēsam, sic imbribus atris

Turbať mare, sic atra caligine coelū

Sol quoq; ad ethyopas radios & lumina fundit

Rarus apud graios, fugiť animalia curui

More senis valles imas, & dente trementi:

Cōcaua saxa petūt nemorū tenebrosaq; tecta:

Tūc quoq; ne noceāt hyemes tibi, ptegat artus.

Mollis lena tuos, cui texta ex ordine recto

Pauca sed aduerso ducant plurima fila

Sitq; ea crure tenus, vetat hæc p corpora fetas

Surgere & instanti phibet durefcere vento

Tegmina sint pedibus taurorū e pelle cothurni

Nec nocet hos inflare pilis, vt frigora vincas

Edorum teneras neruo bouis insue pelles.

omne q d vnde

omne q d vnde {omne q d vnde}

Liber Scius.

Ac dorso suspende, tegant capita alta galeri
Ne madeant aures, borea spirante cauendū est
Frigoribus tūc ros coelo diffusus ab alto
Intus alit Cererē sacros operumq; labores,
Ille quidem vi ventorū e fluuiālibus vndis
Tollit in sublime & matutinus in agros
Desilit, interdū expectat tēpora noctis,
Interdū borea nubes agitante pcellas
Vertit in vētosam hycmē, fuge, puidus illam
Accelereſ opus, pete tecta obstantia ventis
Ne forte obscuro nebulārū in fufus amictu
Immadeas, largosq; imbres pluat humida vestis
Pascua tunc carpāt q̄uis nō pingua rauri
Quippe levis labor, & longa sub nocte quiescūt,
Nutrimentū ingēs, vobis vberrima mādō,
Agricolæ, faciliq; dies transire labore
Nec seruanda tibi donec nox æqua diebus,
Atq; iterum satis cōmittit semina terræ
At dum sexdecies sol arduus occidit vndis
Hibernū post solstitiū sacrosq; relinquens
Oceani fluctus sublimi acturus olympo,
Exorit primūq; cupit splendescere sidus
Tunc vites incide noni neq; nuncia veris

Georgicorū Hesiodi.

Antiquos iterans questus precedat hirundo,
Dum tamen inmensos effundit pleias æstus
Profiliensq; vmbrosa petit plantaria limax,
Tellure e sicca, tunc vinea nulla ligonem,
Sentiat, accelerent vncata falce ministri
Maturam in segetem, nec te pulcherrima tempe,
Detineant segnem matutiniq; sopores
Eya age rumpe moras, pelle otia segnia pelle,
Dum vocat alma ceres, robustaq; collige farra
Pone domi quantū toto tibi sufficit anno,
Mane operi assurgens, operis pars tertia mane,
Cōficiť, labor haud grauis est de mane, viator,
Longū liquit iter, taurosq; exercet arator,
Preterea sua dum scolymus florentia mittit,
Germina & in ramis dulces resonare cicadae
Sole sub ardenti incipiunt trepidantibus alis
Fit capra tunc mollis tunc sunt dulcissima vina
Feminaq; vrenti veneris prurigine corpus,
Appetit in sanos coitus lassant ab æstu,
Membra virū, tñq; potest vis ignea solis
Tunc licet ardores gelida releuare sub vmbra,
Fontes ad apricos latices sempq; fluentis
Murmur aque; faciles quam circum leuiter auræ,

Liber Primus.

Aspirant : zephiris plerumq; agitantibus illas
Hic hylares letus cyathos & pocula fume
Bublina, ter infusa magis, quæ tēperet vnda
Hic tibi ab vberibus caprarum caseus adstet
Quæ nullos pascant foetus, hic lactea liba
Hic tibi siluestris ponatur caro iuencæ
Quæ nondū enixa est, hic mollior edulus adsit
Et iaceas saturus patula sub tegminis vmbra
Surge tñ, cœlo cū fulget orionis astrum
Tēpus adest, Cereris sacra terat area fruges
Ad ventos posita atq; ingenti æquata cylindro
Nec nisi librata ducant ad horrea messes.
Postq; aut satis ad victū tibi cōtulit æstas
Cōtinuo cui nulla domus sit quære ministrū
Adde etiā ancillā, que sit sine ple, molestū est
Et graue seruitiū illius; quā cura remordet
Natorū, blandire cani panemq; ministra
Peruigil ante fores sedet ille domūq; tuæ
Dente rapax furicq; altis latratibus instat
His ppere exactis foenū paleasq; reconde
Hemiones q̄tum satis ac nutrire iuencos
Inde laboranti requies præbenda colono
Tempus & exhaustis pariter iuga demere tauris

Georgicorū Hesiodi.

Dum tamen in media coeli statione refulget
Syrius, orionq; loco splendet eodem
Et rosea arcturi cernit pallantias astrum
Tunc vuas tenero abscindēs de corpore matrū
Per bisquinq; dies tepido sub sole iacentes
Pande, dies etiā molestant quinq; sub vmbra
Dehinc torque, capiant vegetes, iocūda lyæi
Munera, sed sidus cum deficit orionis
Plæiadesq; hiadesq; cadūt meminisse iuuabit
Protinus impresso subuertere vomere terram
Stat tempestiuo cuncta exercere labore
Siñ infestū iurat ire per æquor & alta
Puppe vehi, moneo ne quando ab athlantide natus
Orion sequit̃ totoq; excludit olympe
Vt videas illas medio submergere ponto
Nauigio incūbas: mare tunc tollentibus curis
Obscurū vndosos iaculañ ad æthera fluctus
Tunc igit̃ iacēt religatæ ad littora puppes
Saxorū nixæ obicibus ne forte ruentes
Discutiant venti, pateat pars ima carinæ
Ne pluuiā excipiēs putri marcescat ab imbre,
Instrumenta domi naualiaq; arma quiescant
Pensa gubernandiq; exploret robora fumus,

Liber Scius.

Interea Cereris sacros operare labores,
Nec prorsus fugiendus ager, labat in altū
Equor amica ratis, dū nō magis vnda tumescit
Nec refluūt vasto sublati gurgite montes
Vadat onusta tamē censu reditura supbo
Hic meus ille quidē genitor dum paup egeret
Errabat maria alta secans fluctusq; pfundos
Ille olim colidam cumam atq; ea littora linquēs
Appulit huc, non spe lucri cōmotus auara
Durum opus exercere inuīsa vrgebat egestas
Ille vagus demū ppe tempe heliconia sedem
Ascream incoluit coeli in regione molesta
Frigore nūc nimio nunc intolerabilis æstu
Tēpore quosq; suo iuuat exercere labores
Nauigiū ante omēs, cuius si te vlla remordet
Cura: placetq; altos fulcare p æquora fluctus
Dum faciles spirant venti & furor ille quieuit
Nec te inuīsa fames alieno viuere parto
Cogit & inuitus multorū debitor, extes
Vade, nec in cymba, sed te vehat ardua puppis
Ingentes referant census ingentia mercis
Pondera, preterea quæ sint aptissima nautis
Tempora narrandū est, q̄ q̄ mibi parua p vndas

Georgicorū Hesiodi.

Vita fuit, vixq; ex illa tantum aulide cursus
Litus ad Euboeū, sub qua omnis grātia quondam
Dum pelago defeuit hyems cōuenit in vnū
Et merito infandos fatū iurāt in hostes
Inde mihi placuit non longe ad Chalcida cursus
Huc vbi magnanimū genus Amphidamātis achiui
Cōstituūt populis certamina, & inclyta quondā,
Munera defuncti ponūt in honore parentis,
Hic ego me dulcis referentem premia cantus
Auratos memini tripodas quos sponte dicaui
Musarum ante aras, quibus antra Heliconia cure
Ille vbi me primū dulcem docuere poesim
Tm̄ igit̄ mihi res naturalis cognita surgit
Dicam aliqd̄ tamē & varios pandā ætheris vsus
Hæc etiam nobis aspirauere camoenæ
Equora tuta legant instructo remige puppes
Cum dies quinque est series exacta dierum
Estiuū post solstitiū & iam deficit æstas
Nam neq; tunc classes medio nec nauita ponto
Obruit, ni forte velit Iouis alta potestas,
Aut deus, ipsarumq; parens Neptunus aquarū
Exitus omnis in his rerum manet exitus omnis
At leues spirant zephyri tranquilla quiescunt

Liber Sc̄vus.

Equora tunc celerem ventis cōmitte carinam
Vadat onusta tū reditū pperare memēto
Quam prius ipsa nouos fundūt vineta liquores,
Autūniq; imbres, & hyems infausta pcellis
Aut totus insurgat pluuia rorantibus alis
Incūbatq; mari totūq; euoluat ab imo
Exercent etiam studiū nauale sub ipso
Vere nouo, cū se tam latas arbor ab alto
Induit in frondes, quando vestigia cornix
Pandit humo depressa, filet tunc nabilis vnda
Ast ego nauigiū gratiæ tunc spē molestū
Crediderim, hoc naturæ hoīes leuitate nefanda
Subtrahere, agitant diuersa pericula fluctus
Et tū ire placet, q̄q; mors dura sub vndis
Diuitiæ sunt vita hoīm, atq; infantis habendi
Ardor, ad hac animū germanæ intēde parūper
Cōcipe fraternos monitus, maria alta secando
Fac tectū ne cūcta vehas: maiora reserua
Nec nimis est oneranda ratis, sit ponderis æqui
Quicquid in hac, durū est aduerso occurrere fato
Fluctibus in medijs, currus discindit omnis
Sic grauius sup̄instat onus, seruare memento
Mensuram in rebus & idonea tēpora ad vsus

Georgiorū Hesiodi.

Cum prope terdecies tibi vira elabiſ annos
Cōnubiū maturū aderit/ decimūq; puella
Exigat & quantum ſed quinto nubat, & illa
Virgo ſit, atq; habitet ppe te, cui ſedulus adſtes
Sedulus inſpitias artemq; vſumq; puellæ
Hæc age, ludibrio ne te viciniā cantet
Cōiuge nīl melius caſta, nīl turpius illa
Quæ venerē prurit ſine fine & pſtat ad omēs
Semp & exitio ſup̄imminet illa virorū
Nemo etiam fratris in amore æquet amicus
At par ſi quis erit ſit amādus tēpore in omī
Nulla ex te inceptū fœdus diſcordia ſoluat
Mentiri ſcelus eſt, preſtat cōpeſcere linguam
Infandam ſi vim tibi quiſq; inferret amicus
Aut ore aut manibus, ſurge & vlciſcere redde
Redde vicem duplicē, q; ſi illum penitet acti
Ac poenā implorās iterū te exoptat amicū
Sufcipe, vtile quidē eſt homines noua quærere ſemp
Fœdera amicitia, multos ſi frater amabis
Non laudo, nullos etiam, mediū ſit in iſto
Si tibi corda tument vultus nō indicet iram
Turpe ſequi ſcleratū hoīem, maledicere cuiq;
Infandū eſt, qui iam vira laudat honeſta,

Liber Scius.

Nuncq̃ a te nuncq̃ misera obiurget egestas,
Diuinū donū est, diuūq̃ æterna volūtas
Illa quidem, quæ sæpe viri sublimē molesta
Impedit ingeniūq̃ vetat sup̃ alta leuari
Qui loquit̃ parce linguā nec in om̃ia soluit
Thesaurū præ se gerit ille, ea gratia magna est.
Vt linguā moderēs pēsataq̃ verba loquaris
Si quenq̃ verbo ledes kderis & ipse
Grata in amicorū venias cōuiuia sumptu
Cōmuni, dato particulā, gratissima sunt hæc
Acre Ioui vinū seu dñs de mane cauendū est
Illauta libare manu, tum vota precando
In cassum fundes nulli exaudita deorū
Solis ad aspectū, nec quenq̃ mingere fas est
Nocte sub obscura, tecto neq̃ corpore nudo
Nox quia sacra deis, media nec credimus illud
Possē licere via, si declineť ab illa
Esse etiā vetitū diuis vir & om̃ia noscens
Herens parietibus sedet atq̃ exponit vrinam.
Intus vbi orbat e tenuis latet angulus aulæ
Nec coitu polluta sacros genitalia pandas
Ante ignes, neq̃ cū dulci tibi cōiuge p̃stet
Cōcubitū vt generes; dum mesto a funere tristi

Georgicorū Hesiodi.

Mente redis, superum sacra sed lætus ab ara
Credimus inuisum superis semperq; molestū
Qui narat assiduo labentia flumina cursu,
Quam prius ablueritq; manus pia vota precesq;
Fuderit ante ipsas supplexq; orauerit vnda,
Infandū ante aras vngues incidere cū dijs
Sacra facis, scelus cyathos imponere vasi,
In quo vina latent, sacros opare lebetes,
Nil tibi cum in sacris etiam hinc lauisse nefandū est,
Perfice tecta prius q̃ cornix garrula ab alto
Nūtiat atram hyemē ruit hæc inimica pcellis
Fac sedeat bissex, quibus æras exigit annos
Aut totidem menses natorū cara ppago
Sede sub instabili iuuat hoc omnemq; repellit
Segnitiam, facit esse agiles & ad omnia p̃mptos
Foedū aut turpe virū est thermis mulieribus uti
Hoc prorsus fugiendū etiam stat talibus atrum
Supplitiū, ante aras superū obire negare nefandū est
Sacra ministeria ac diuinos spernere cultus
Nec licet in fluuio neq; fontis mingere in vnda
Est quoq; turpe aliud vetitū, fugite pessima fame
Nomina, fama malum facile in sublimē leuat
Est graue sufferri nimium : nimiumq; molestum.

Liber Primus.

Difficile vt taceat, nuncq̃ delebitur illa
Sedula que varias populi penetrauit ad aures
Est dea fama quidem sunt ipsi numina famæ.
Sit tibi præterea series seruanda dierum
A Ioue nati omnes sunt a Ioue tempora nata
Vl'ima mensis erit nullo exercenda labore
Hac genio vtendū est, illa omnes festa per vrbes
Ducit illa forum claudit neq; iura resoluit.
Prima dies sacra est; & quarta & septima, prima
Natus Apollo die radiantia lumina fudit.
Luce domū quarta foelix ducenda sit vxor
Omne captato, sunt omnia p'spera rebus
Et licet in curuam trabibus cōponere nauim.
At quintam fuge namq; illarū pallidus orcus
Tum diræ eumenidū faties toto orbe vagantē
Castigant si qua in terris perituria falsum
Affirmant quæ lis alterne agitata creauit.
Sexta dies tristem ostendit mulieribus ortum
Lata viris, multiq; etiā nascunt in illa
Quis mala mens fallax animus fallatia verba
Et qui cōcubina exercent arcana p' artem
Hac ouium fetus licitum castrare vel hædos
Et licet infixæ pecudes circumdare mandra

Georgicorū Hesiodi.

Scindimus octava forti genitalia tauro
Castramusq; sues, foelix est ponere plantas
Nona, viros gigni vel amica sorte puellas
Luce viris decima faustos quoq; credimus ortus
Vnaq; post decimā foelix incidere vites
Et tēpestiuā segeti supponere falcem
Hoc curat bissexta etiam foelinior illa
Stamina & ex alto tenuissima torquet arachne
Ingentē accumulāt formicæ farris aceruū
Et iuuat arguto pcurrere pectine tælas
Tunc quoq; siluestres licitū castrare iuuēcos
Tertia post decimā plantaribus optima surgit
Spargere semen humi pallet cōtraria semper
Quartaq; post decimā mulierū p̄s̄pa natu,
Ac p̄nsos domitare boues validosq; labori
Hemionos canibus faciles adiungere cultus
Et lenire manu pecudiq; imponere mores
Atq; apire cados & dulcīa fundere vina
Sextaq; post decimā plātaribus inuida surgit
Oportuna viros nasci sed iniqua puellas
Aut nasci aut thalamos petere atq; herere maritis
Septimā post decimā Cereris terat ordea sacræ
Ingentemq; licet ferro discindere siluam

Liber Scđus.

Ac varias aptare trabes quibus ardua tecta
Moliri aut structam possis agitare carinam
Nonaq; post decimā foelix est cū dea surgit
Lutea, sed mediū coeli cum venit in orbem
Fit grauis ex media ad finem latissima fulgit
Proxima lux sapientem hominem diuina creandi
Insigni viget officio, nec luce dolendū est
Post illam quarta : sacra est ea: læta trahant
Gaudia, quinta dies post hanc iuga curua iuuentis
Ponit & hemionos & colla exercet equorū
Alraq; veliuolas deducit ad æquora puppes
Et noua cōponit dulci sua vasa lyeo
Quam pauci nouere & recto nomine dicūt,
Sunt harū humano genere obseruāda dierū
Tēpora q̄ppe illud magnis successibus augent,
Sunt aliæ ancipitesq; tñ sine mente neq; vllō
Offitio excellent hanc alter laudat & illā
At paucis natura illarū cognita surgit
Nam tūc ipsa dies totū cōplectit orbem
More piæ matris, sauae modo more nouercae
Nūc fulget nūc atra latet, foelixq; beatus
Ille quidē, qui dijs gratus cui cognita sunt hæc
Omniaq; inspiciens rerum se exercet ad vsus,
Liptzk impressit Valentinus Schuman.